

Duin- en Bollenstreek programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport

Citizens voerde een inwonersconsultatie en een flitspeiling onder jongeren uit. Het doel was om in kaart te brengen hoe de inwoners van de Duin- en Bollenstreek denken over de toekomst van het landelijk gebied.

Datum
23-10-2024

Respondenten
Inwonersconsultatie: 2.854
Flitspeiling jongeren: 120

In opdracht van
**Gemeenten Hillegom, Lisse,
Teylingen, Katwijk en Noordwijk**

In deze rapportage

INHOUDSOPGAVE

Aanleiding onderzoek	3
Belangrijkste resultaten	5
1) Invullers waarderen de Duin- en Bollenstreek vanwege de mooie omgeving	5
2) Veel waarde aan natuur, duurzame energie en meer woningen	5
3) Bollenteelt kleurt streek en gesprek	5
Resultaten inwonersconsultatie en flitspeiling	6
Onderzoeksverantwoording	22

Aanleiding onderzoek

HOOFDSTUK 1

Het landelijk gebied in de Duin- en Bollenstreek

De Duin- en Bollenstreek bestaat uit de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen, Katwijk en Noordwijk. Deze vijf gemeenten maken nu samen een toekomstvisie voor het landelijk gebied in de Duin- en Bollenstreek. Het landelijke gebied biedt veel moois, zoals zee, duinen, strandwallen, bollenvelden, polders, landgoederen, trekvaarten en de Kagerplassen. Tegelijkertijd zijn er grote uitdagingen, zoals ruimte maken voor wonen, duurzame energie, klimaat, agrarische activiteiten, economie, recreatie, natuur en mobiliteit. Daarom zijn bewuste keuzes nodig, zodat ook in de toekomst behouden blijft wat de regio mooi en leefbaar maakt. Binnen het programma Landelijk Gebied en Duurzame Greenport werken de gemeenten nu aan deze toekomstvisie voor het gebied als geheel. De toekomstvisie gaat de Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport (ISG) uit 2016 vervangen.

De vijf gemeenten in de Duin- en Bollenstreek betrekken graag hun inwoners bij het maken van keuzes voor de toekomst. Zij zijn benieuwd hoe inwoners van de Duin- en Bollenstreek de toekomst van het landelijk gebied zien. Het is daarbij belangrijk om de wensen, ideeën én zorgen van inwoners en specifiek jongeren in beeld te brengen. Daarom voerde Citisens twee onderzoeken uit: een inwonersconsultatie die in te vullen was voor alle inwoners van de vijf gemeenten en een flitspeiling gericht op jongeren tot en met 27 jaar. In deze onderzoeken werden vragen gesteld over die onderwerpen die bepalend zijn voor de inrichting van het landelijk gebied nu en in de toekomst.

Beide onderzoeken waren van 17 september tot en met 30 september in te vullen. De inwonersconsultatie was beschikbaar via www.betrokkenduinenbollenstreek.nl. De flitspeiling voor jongeren was in te vullen via www.denkmeeduinenbollenstreek.nl. Het onderzoek werd op verschillende manieren onder de aandacht gebracht. Zo draaide er gedurende de gehele looptijd van het onderzoek een online campagne op Facebook, Instagram en de kanalen van DPG Media (zoals AD.nl en NU.nl). Ook werd er een ansichtkaart meegestuurd met de huis-aan-huisbladen in de gemeenten Hillegom, Teylingen, Lisse en Noordwijk. Daarnaast besteedden de vijf gemeenten aandacht aan het onderzoek via de gemeentelijke kanalen.

2.974 respondenten

In totaal deden er 2.974 inwoners mee aan de onderzoeken. De inwonersconsultatie werd 2.854 keer ingevuld. Daarnaast vulden 120 jongeren de flitspeiling in. Hun antwoorden vormen de basis voor de resultaten die in dit rapport worden beschreven. Dubbele invullers en invullers van buiten de gemeente zijn via verschillende verificatiemethoden uit de resultaten gefilterd. De resultaten zijn gewogen op de betrokkenheidsprofielen van Citisens¹. Verdere toelichting op het aantal respondenten en de analyse leest u in de onderzoeksverantwoording.

¹ Onderzoeksbureau Citisens ontwikkelde een eigen segmentatiemodel: de betrokkenheidsprofielen. Deze profielen combineren sociaal-demografische kenmerken met data over de betrokkenheid van inwoners bij hun eigen leefomgeving, hun vertrouwen in instituties, hun politiek zelfvertrouwen, participatiegedrag en communicatievoorkeuren. Meer informatie over de betrokkenheidsprofielen vindt u op www.citisens.nl/tools/betrokkenheidsprofielen.

Belangrijkste resultaten

HOOFDSTUK 2

1) Invullers waarderen de Duin- en Bollenstreek vanwege de mooie omgeving

De meeste invullers van de vragenlijst wonen in de Duin- en Bollenstreek omdat zij dit een prettige plek vinden om te wonen. Meer dan de helft waardeert de mooie omgeving van de streek. Ook hebben veel invullers binding met de streek via familie of vrienden: meer dan de helft van de invullers is in de streek opgegroeid. Dit geldt nog sterker voor de jongere invullers: onder hen woont ruimt driekwart al hun hele leven in de streek. Eén op de drie invullers werkt in de streek of in de buurt en één op de tien heeft een bedrijf in de streek.

2) Veel waarde aan natuur, duurzame energie en meer woningen

Een meerderheid van de invullers vindt natuur in de streek heel belangrijk en ziet graag dat er vooral ruimte is voor planten en dieren in plaats van voor horeca en evenementen. Jongeren delen deze mening, al zijn zij iets minder uitgesproken. Daarnaast zien invullers het belang van het opwekken van duurzame energie: de helft van de invullers vindt dat de Duin- en Bollenstreek genoeg energie moet opwekken om aan de vraag in de streek te voldoen. De meerderheid van de invullers is wel tegen het plaatsen van windmolens of grootschalige zonneweides in de streek. Tot slot zien de invullers het belang van meer woningen, maar zijn zij verdeeld over het inbreiding of uitbreiding vraagstuk. 38% kiest voor meer hoogbouw in de dorpen, terwijl 46% voor nieuwe woningen aan de rand van de dorpen kiest.

3) Bollenteelt kleurt streek en gesprek

De invullers van de vragenlijst verschillen van mening over de bollenteelt in de Duin- en Bollenstreek. Twee op de vijf invullers zouden de ruimte die door bloembollenvelden en de bijbehorende gebouwen wordt gebruikt graag vergroten, terwijl een kwart dit juist wil verkleinen. Een derde van de invullers vindt de ruimte die de bollenteelt nu inneemt goed en wil niet dat dit verandert. Invullers die vinden dat de bollengrond voor iets anders mag worden gebruikt ziet het liefst dat deze ruimte gaat naar meer woningen of de natuur. Ook jongeren zien graag meer ruimte voor woningen en natuur in de streek, maar vinden het tegelijkertijd belangrijk dat bloembollenvelden blijven.

Resultaten inwonersconsultatie en flitspeiling

HOOFDSTUK 3

Dit hoofdstuk biedt inzicht in hoe de inwoners van de Duin- en Bollenstreek denken over de toekomst van het landelijk gebied. De uitkomsten staan vermeld per deelonderwerp waarover vragen zijn gesteld. Dat zijn achtereenvolgens: vitale greenport ofwel de bolleneconomie, vitaal en beleefbaar landschap, duurzame energie, recreatie en toerisme, wonen en bereikbaarheid. Het onderzoek omvatte deze deelonderwerpen, omdat deze bepalend zijn voor de inrichting van het landelijk gebied nu en in de toekomst.

Per deelonderwerp worden zowel de uitkomsten van de **inwonersconsultatie** als van de **flitspeiling onder jongeren** gepresenteerd. Door de routing in de vragenlijst zijn niet alle vragen aan iedere deelnemer gesteld. Daarom vermelden we bij elke vraag hoeveel mensen deze hebben beantwoord. Als dit aantal lager is dan het totale aantal deelnemers, is aangegeven aan welke groep de vraag is gesteld.

Vanwege afronding tellen de percentages soms niet precies op tot 100%. Bij meerkeuzevragen kan het totaal van de percentages juist hoger dan 100% zijn. De categorie 'Weet ik niet / geen mening' is alleen toegevoegd als dit waardevolle extra inzichten oplevert.

De resultaten van de inwonersconsultatie zijn uitgesplitst naar de vijf gemeenten (Hillegom, Lisse, Teylingen, Katwijk en Noordwijk) en naar invullers uit de kernen en het buitengebied. Wanneer er verschillen tussen de groepen zijn, vermelden we dit bij de betreffende vraag. Deze uitsplitsingen zijn niet gemaakt voor de resultaten uit de jongerenflitspeiling, omdat deze minder vaak is ingevuld.

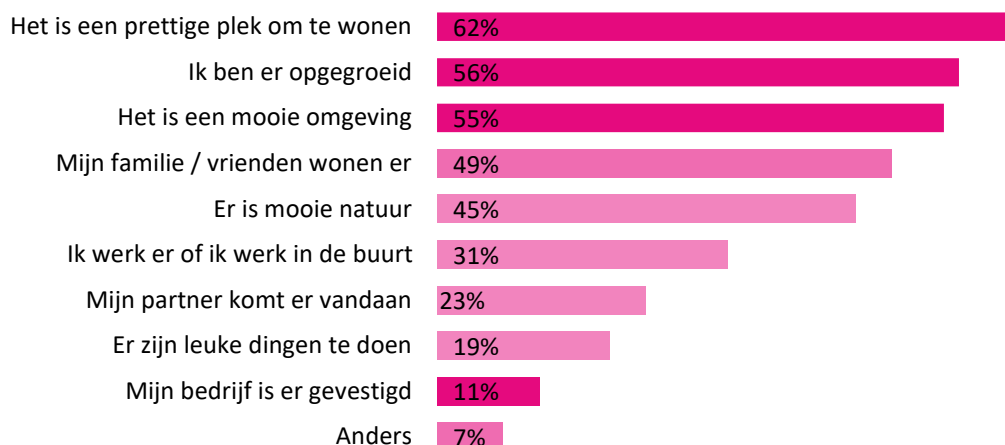
Inleiding

In het eerste gedeelte van de vragenlijsten werden de invullers een aantal algemene inleidende vragen voorgelegd.

Deelnemers aan de inwonersconsultatie werd gevraagd wat voor hen de belangrijkste redenen zijn om in de Duin- en Bollenstreek te wonen. Ruim zes op de tien wonen in de Duin- en Bollenstreek omdat ze dit een prettige plek vinden. Ook iets meer dan de helft vindt de omgeving van de Duin- en Bollenstreek mooi. Deze optie wordt relatief vaak gekozen door invullers uit Noordwijk. Ook wordt deze optie vaker gekozen door invullers uit het buitengebied. Naast de omgeving is 'Ik ben er opgegroeid' ook een belangrijke reden om in de streek te wonen: 56% kiest hiervoor. Dit geldt relatief vaak voor invullers uit Katwijk en Lisse. Eén op de tien invullers woont in de streek omdat hun bedrijf er gevestigd is. Dit geldt vaker voor invullers uit Noordwijk dan voor de overige invullers. Daarnaast geldt dit ook vaker voor invullers uit het buitengebied dan uit de kernen (32% ten opzichte van 9%).

Wat zijn voor u de belangrijkste redenen om in de Duin- en Bollenstreek te wonen?

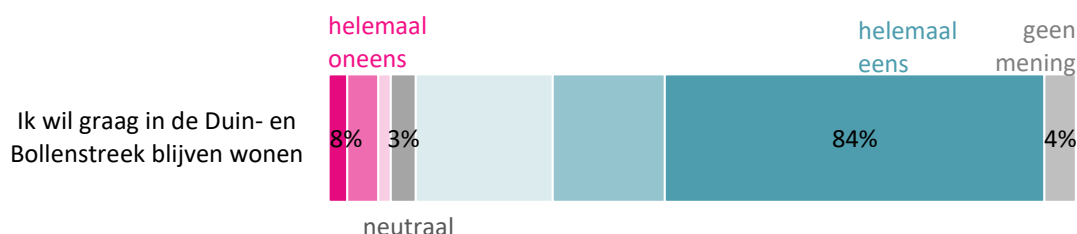
Meerkeuze (inwonersconsultatie, n = 2.854)

“Dicht bij alle grote steden maar toch rust en ruimte.”

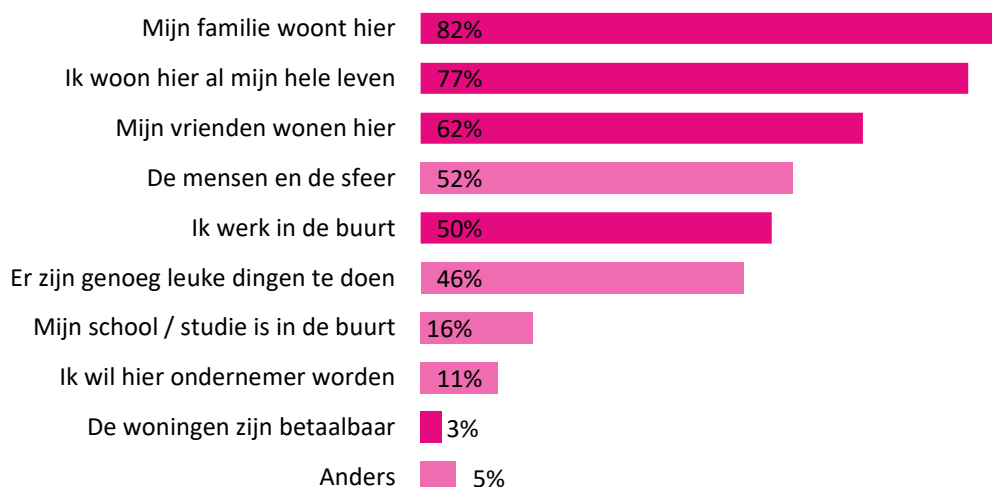
Invullers van de flitspeiling voor jongeren werd eerst gevraagd of zij in de toekomst verwachten in de Duin- en Bollenstreek te blijven wonen. Voor de overgrote meerderheid van de invullers is dit het geval: 84% kiest voor (helemaal) eens. Slechts 8% is het in min of meerdere mate oneens met de stelling. 3% van de invullers is neutraal en 4% weet het niet of heeft geen mening.

Ik wil graag in de Duin- en Bollenstreek blijven wonen. Slider zevenpuntschaal
(jongerenflitspeiling, n = 120)

De belangrijkste reden voor jongere invullers om in de Duin- en Bollenstreek te willen blijven wonen is omdat hun familie in de streek woont (82%), omdat ze hier al hun hele leven wonen (77%) of omdat hun vrienden er wonen (62%). Ruim de helft van de jongeren werkt in de buurt van de streek. De minst gekozen reden om in de streek te willen blijven is betaalbare woningen: voor slechts 3% van de jongere invullers is dit een reden om in de Duin- en Bollenstreek te willen blijven wonen.

Waarom wil je hier blijven wonen? Meerkeuze (n = 101, jongeren die aangeven in de Duin- en Bollenstreek te willen blijven wonen)

Vitale Greenport

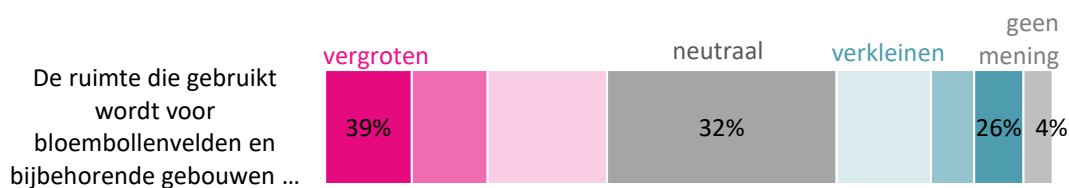
In het eerste deelthema, Vitale Greenport, werden de invullers vragen voorgelegd over de bolleneconomie: de bollenteelt, glastuinbouw en handel- en exportbedrijven.

Allereerst werd invullers de vraag voorgelegd of zij vinden dat de bolleneconomie meer ruimte in mag nemen in de Duin- en Bollenstreek dan nu het geval is. Invullers verschillen hierover van mening. Vier op de tien vinden dat de ruimte die gebruikt wordt voor bloembollenvelden en bijbehorende gebouwen mag worden vergroot. Aan de andere kant vindt een kwart van de invullers dat deze ruimte juist kleiner moet. Een derde is neutraal over de stelling. Daarmee vindt deze groep dat de ruimte die gebruikt wordt voor bloembollenvelden en bijbehorende gebouwen gelijk moet blijven. Slechts 4% van de invullers weet het niet of heeft geen mening.

Voor alle vijf gemeenten geldt dat meer invullers vinden dat de ruimte voor de bolleneconomie moet worden vergroot dan dat deze moet worden verkleind. Wel wordt in Hillegom en Noordwijk relatief vaker voor vergroten gekozen (40%), terwijl in Teylingen relatief vaker voor verkleinen gekozen wordt (29%). In Lisse kiezen invullers relatief vaak voor vergroten óf neutraal en daarmee voor behoud van de ruimte. Het aantal invullers dat kiest voor verkleinen is in Lisse het kleinst van alle vijf de gemeenten. Daarnaast kiezen invullers uit het buitengebied vaker voor vergroten dan invullers uit de kernen (47% ten opzichte van 38%). Zij kiezen juist relatief weinig voor neutraal (28%) en verkleinen (22%).

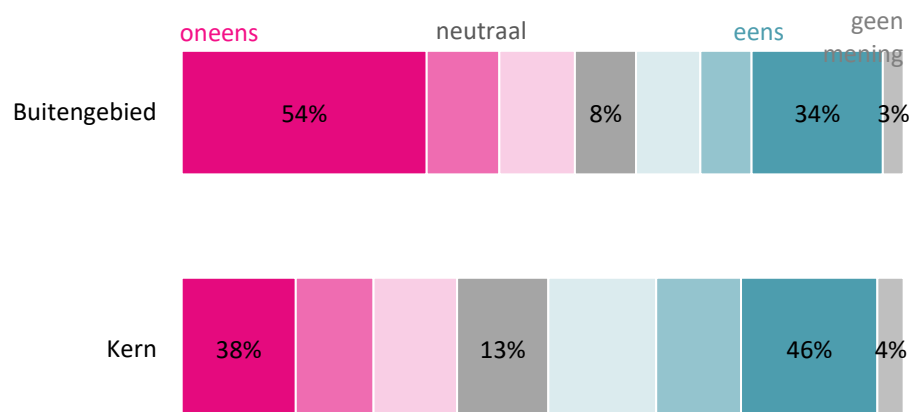
De ruimte die gebruikt wordt voor bloembollenvelden en bijbehorende gebouwen ...

Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

Ook over de stelling 'de bollenteelt mag alleen in de streek blijven zolang deze biologisch is' zijn de meningen van de invullers verdeeld. 44% van de invullers is het in min of meerdere mate met deze stelling eens, tegenover 40% die het juist met de stelling oneens is. Eén op de tien invullers is neutraal over de stelling en 4% weet het niet of heeft geen mening. De meerderheid van invullers uit het buitengebied is het oneens met de stelling (54%), terwijl onder invullers uit de kernen een grotere groep het eens is (46%).

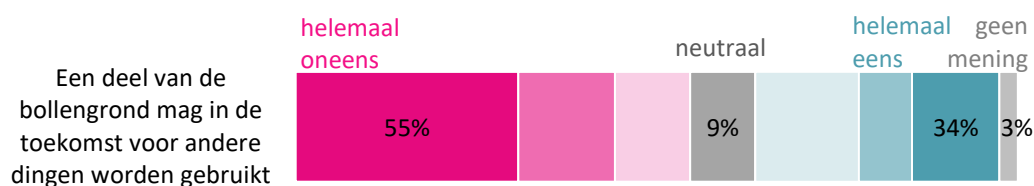
De bollenteelt mag alleen in de streek blijven zolang deze biologisch is. Slider
zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

Vervolgens werd invullers gevraagd of een deel van de bollengrond in de toekomst voor andere dingen gebruikt mag worden. De meerderheid van de invullers is het met deze stelling oneens. Eén op de drie vindt wel dat de bollengrond in de toekomst een andere bestemming mag krijgen. Eén op de tien invullers is neutraal over de stelling en 3% weet het niet of heeft geen mening. Invullers uit het buitengebied zijn het vaker oneens met de stelling dan invullers uit de kernen (63% ten opzichte van 54%).

“Vind bollenvelden prachtig, maar maak me zorgen over gebruik pesticiden.”

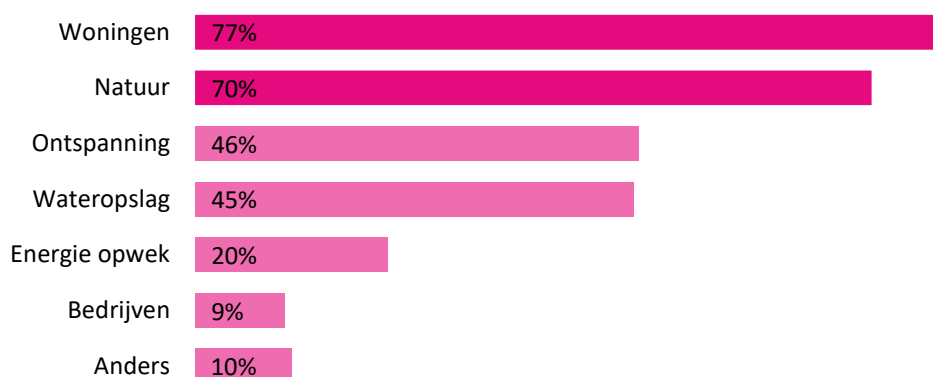
Een deel van de bollengrond mag in de toekomst voor andere dingen worden gebruikt. Slider
zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

Invullers die vinden dat de bollengrond in de streek ook voor andere dingen mag worden gebruikt werd vervolgens gevraagd waarvoor zij vinden dat de grond ook gebruikt mag worden. Zij kiezen hierbij vooral voor woningen (ruim driekwart van de invullers) en natuur (zeven op de tien invullers). De optie woningen wordt vooral relatief vaak gekozen door

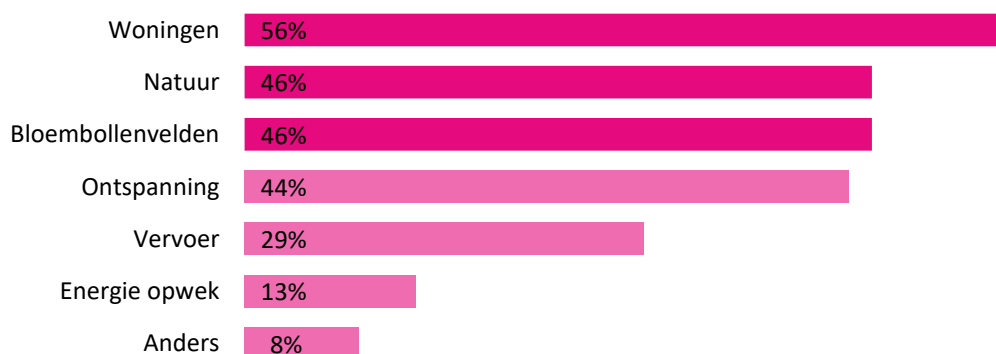
invullers uit Hillegom (88%) en Teylingen (81%). Daarnaast vinden invullers uit het buitengebied relatief vaak dat de bollengrond voor bedrijven mag worden gebruikt (20%).

U geeft aan dat bollengrond ook voor andere dingen gebruikt mag worden. Waarvoor vindt u dat deze grond ook mag worden gebruikt? *Meerkeuze* (inwonersconsultatie, n = 981, alleen invullers die vinden dat de bollengrond ook voor iets anders gebruikt mag worden)

Deelnemers aan de flitspeiling voor jongeren werd gevraagd waarvoor zij vinden dat er méér ruimte zou moeten zijn in de Duin- en Bollenstreek. Meer dan de helft van de jongeren vindt het belangrijk dat er meer woningen in de streek komen (56%). Op de gedeelde tweede plaats staan natuur en bloembollenvelden: in beide gevallen vindt 46% van de jongeren dat hiervoor meer ruimte in de streek moet komen.

Waarvoor moet volgens jou (meer) ruimte zijn in de Duin- en Bollenstreek? *Meerkeuze* (jongerenflitspeiling, n = 120)

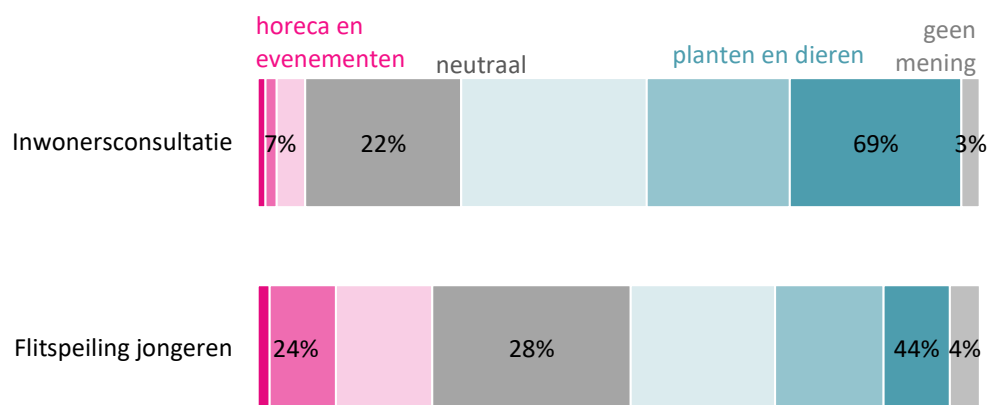
Vitaal en beleefbaar landschap

Het landschap in de Duin- en Bollenstreek heeft veel afwisseling. Om de natuur in de streek aantrekkelijk en leefbaar te houden moeten een aantal keuzes worden gemaakt. Daarover ging het tweede inhoudelijke gedeelte van de vragenlijst.

Zowel in de inwonersconsultatie als in de flitspeiling voor jongeren werd invullers de keuze voorgelegd of er in de Duin- en Bollenstreek meer ruimte moet zijn voor horeca en evenementen of voor planten en dieren. Onder beide groepen is een voorkeur voor planten en dieren te zien. Onder invullers van de inwonersconsultatie is dit een grote meerderheid: zeven op de tien invullers kiezen voor planten en dieren tegenover 7% die voor horeca en evenementen kiest. Invullers uit Lisse kiezen relatief vaak voor horeca en evenementen, maar ook onder invullers uit deze gemeente is een absolute voorkeur voor planten en dieren te zien.

Ook jongeren hebben de voorkeur voor meer ruimte voor plant en dier, al is deze iets minder uitgesproken dan onder de invullers van de inwonersconsultatie. 44% van hen vindt dat de ruimte vooral voor planten en dieren moet zijn tegenover 24% die graag ruimte voor horeca en evenementen zit. 28% van de jongere invullers is neutraal.

In de Duin- en Bollenstreek moet er vooral ruimte zijn voor... Slider zevenpuntschaal (n inwonersconsultatie = 2.854 en n flitspeiling = 120)

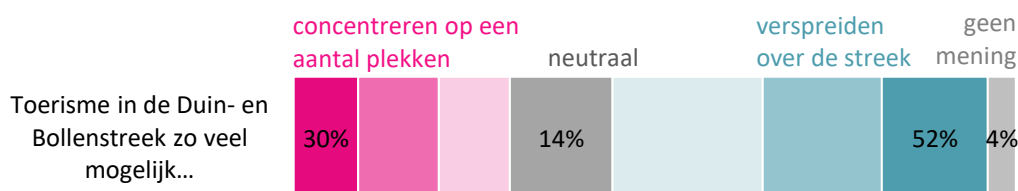

“Laat de streek zoals het is. Mooie bollenvelden en mooie natuur!”

In het kader van een vitaal en beleefbaar landschap werd in dit gedeelte van de vragenlijst ook een vraag over toerisme in de streek gesteld. In het gedeelte 'Versterken recreatie en toerisme' komt dit onderwerp uitgebreider aan bod.

Invullers van de inwonersconsultatie zien liever dat toerisme verspreid wordt over de streek dan dat het geconcentreerd wordt op een aantal plekken. Waar meer dan de helft (52%) kiest voor spreiden, gaat een derde (32%) voor concentreren van toerisme. Inwoners van Katwijk, Noordwijk en Teylingen kiezen relatief vaker voor concentreren. Maar ook binnen deze groepen kiest de meerderheid voor spreiding van toerisme over de streek.

Toerisme in de Duin- en Bollenstreek zo veel mogelijk... Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

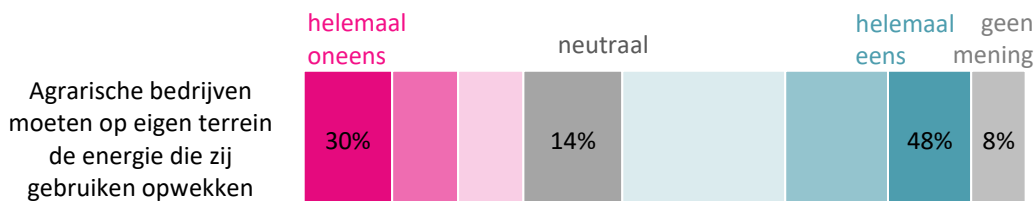

Duurzame energie

Als onderdeel van Holland-Rijnland probeert de Duin- en Bollenstreek om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat de streek minstens evenveel energie opwekt als zij gebruikt. Daarover ging het gedeelte 'duurzame energie' in de vragenlijst.

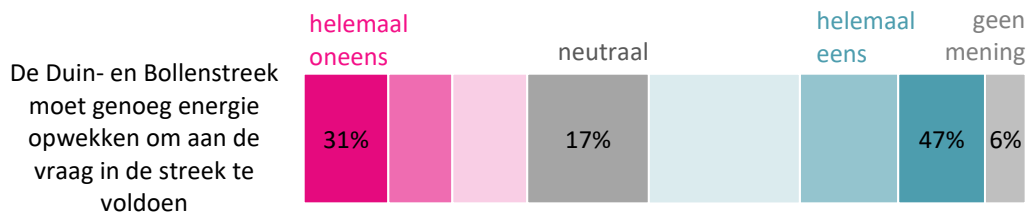
Allereerst werd de vraag gesteld of invullers vinden dat agrarische bedrijven de energie die zij gebruiken zelf op hun eigen terrein moeten opwekken. Hier zijn de invullers voorstander van: bijna de helft is het met de stelling eens, tegenover drie op de tien die het oneens zijn met de stelling. Invullers uit Hillegom zijn het relatief vaak met de stelling eens (55%) ten opzichte van invullers uit andere gemeenten. 14% van de invullers is neutraal en 8% weet het niet of heeft geen mening over de stelling. Invullers uit het buitengebied zijn het vaker oneens met de stelling (41%), terwijl invullers uit de kernen het vaker met de stelling eens zijn (49%).

Agrarische bedrijven moeten op eigen terrein de energie die zij gebruiken opwekken. Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie = 2.854)

Invullers zijn het in vergelijkbare mate eens met de stelling 'de Duin- en Bollenstreek moet genoeg energie opwekken om aan de vraag in de streek te voldoen'. 47% van de invullers staat positief tegenover deze stelling, ten opzichte van 31% die er negatief tegenover staat. De invullers uit de gemeente Katwijk vormen een uitzondering hierop, zij zijn het juist vaker oneens met de stelling (41% oneens ten opzichte van 39% eens). De verdeeldheid is sterk onder invullers uit het buitengebied (36% oneens ten opzichte van 37% eens). Invullers uit de kern zijn het vaker eens met de stelling (48% ten opzichte van 30%).

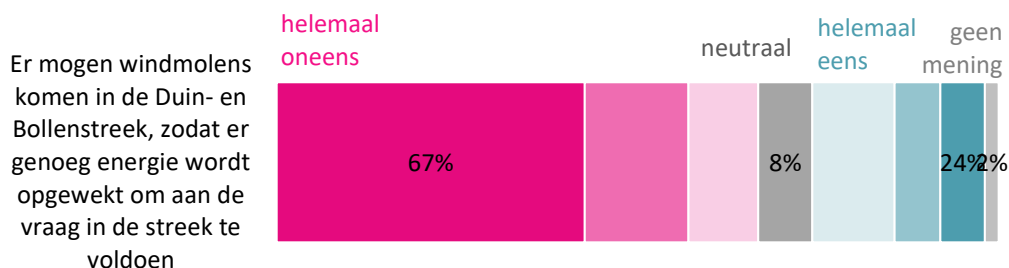
De Duin- en Bollenstreek moet genoeg energie opwekken om aan de vraag in de streek te voldoen. Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

Echter, wanneer er concreet gevraagd wordt hoe invullers staan tegenover middelen om een energieneutrale streek te bereiken, zijn zij negatiever. Zo is ruim twee derde van de invullers het oneens met de stelling dat er windmolens in de streek mogen komen zodat er genoeg energie wordt opgewekt. Slechts een kwart van de invullers is het met deze stelling eens. Invullers uit Teylingen staan relatief positiever tegenover deze stelling dan invullers uit de andere vier gemeenten. 8% van de invullers is neutraal en 2% weet het niet of heeft geen mening.

Er mogen windmolens komen in de Duin- en Bollenstreek, zodat er genoeg energie wordt opgewekt om aan de vraag in de streek te voldoen. Slider zevenpuntschaal

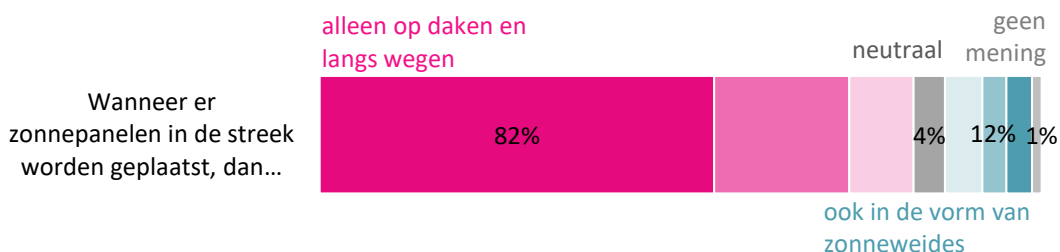
(inwonersconsultatie, n = 2.854)

Ook als het aankomt op het plaatsen van zonnepanelen in de streek zijn invullers liever terughoudend. Een ruime meerderheid van ongeveer vier op de vijf invullers ziet zonnepanelen het liefst alleen op daken en langs wegen. Slechts 12% van de invullers staat open voor zonneweides in de streek. 4% van de invullers is neutraal en 1% weet het niet of heeft geen mening.

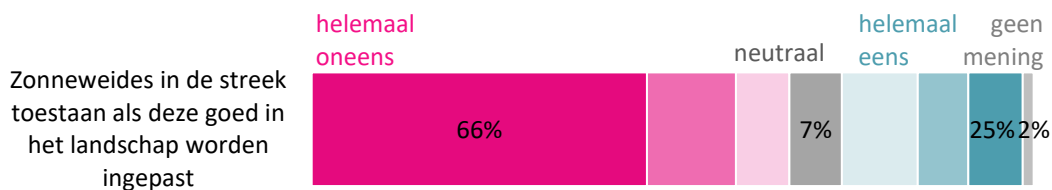
Wanneer er zonnepanelen in de streek worden geplaatst, dan... Slider zevenpuntschaal

(inwonersconsultatie, n = 2.854)

De groep die positief staat tegenover zonneweides in de streek wordt groter wanneer er kan worden gegarandeerd dat de zonneweides goed in het landschap worden ingepast, met zo min mogelijk invloed op zicht, landschap en de maatschappij. In dat geval staat een kwart van de invullers positief tegenover het toestaan van zonneweides. Daarentegen is twee derde van de invullers in dat geval nog steeds tegen zonneweides in de streek. 7% is neutraal en 2% weet het niet of heeft geen mening. Invullers uit het buitengebied blijven het relatief vaak oneens met de stelling ten opzichte van invullers uit de kernen.

Zonneweides in de streek toestaan als deze goed in het landschap worden ingepast. Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

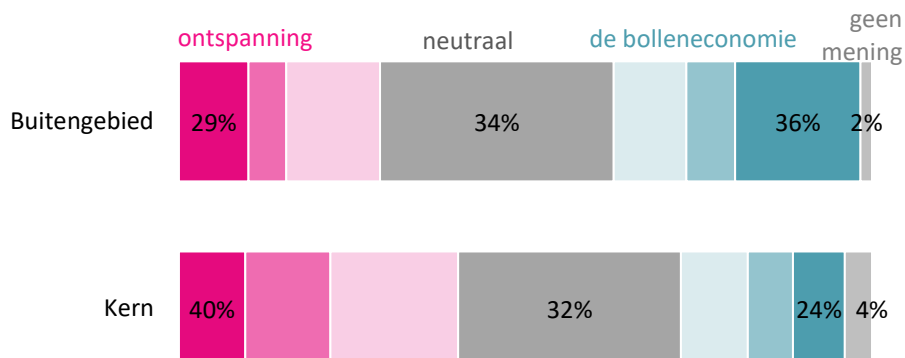
“De zonneweides niet langs de wegen maar op parkeerterreinen bij winkels en attracties als overkapping”

Versterken recreatie en toerisme

De Duin- en Bollenstreek trekt veel bezoekers naar de bloembollenvelden, de kust en het Kagerplassengebied. Daarom werd in de vragenlijst aandacht besteed aan hoe invullers de toekomst van recreatie en toerisme in de streek zien.

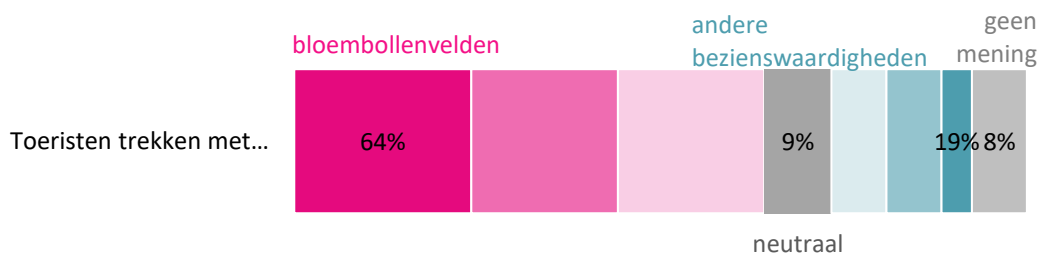
Wanneer invullers de keuze krijgen tussen meer ruimte voor ontspanning of meer ruimte voor de bolleneconomie geven zij licht de voorkeur aan meer ruimte voor ontspanning. Bijna vier op de tien invullers kiezen hiervoor, tegenover een kwart van de invullers die kiest voor meer ruimte voor de bolleneconomie. Vooral in Katwijk en Teylingen geven invullers vaker de voorkeur aan ruimte voor ontspanning. Een groot gedeelte van de invullers, 32%, is neutraal en ziet vooral de mogelijkheid voor balans tussen de twee. Invullers uit het buitengebied vinden vaker dat er meer ruimte voor de bolleneconomie zou moeten zijn, dan invullers uit de kernen.

Maak een keuze. Meer ruimte voor... Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

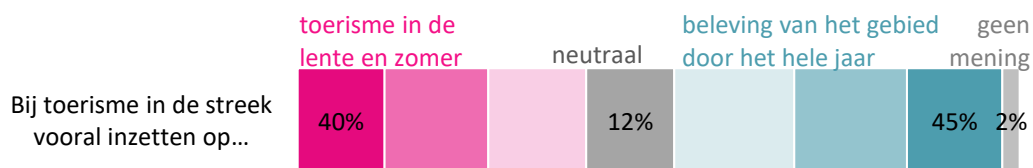
Jongeren werd gevraagd waar zij vinden dat de nadruk op zou moeten liggen bij het trekken van toeristen naar de streek. Twee derde vindt dat hierbij vooral ingezet moet worden op het trekken van toeristen door middel van de bloembollenvelden. Eén op de vijf vindt dat toeristen naar de streek getrokken moeten worden met andere bezienswaardigheden. 9% is neutraal over de stelling en 8% weet het niet of heeft geen mening.

Toeristen trekken met... Slider zevenpuntschaal (jongerenflitspeiling, n = 120)

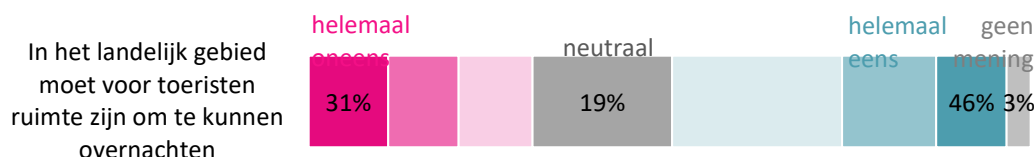
Invullers van de inwonersconsultatie zijn verdeeld over of er vooral ingezet moet worden op seizoensgebonden toerisme. In de Duin- en Bollenstreek betekent dit voornamelijk toerisme in de lente en zomer, waarbij toeristen naar de streek komen voor de bloembollenvelden of het strand. Invullers konden kiezen voor toerisme in de lente en zomer of voor beleving van het gebied door het hele jaar. 40% kiest voor toerisme in de lente en zomer, terwijl 45% voor het hele jaar door kiest. Invullers uit Noordwijk kiezen vaker voor beleving van het gebied door het hele jaar. Eén op de tien invullers is neutraal over de stelling en 2% weet het niet of heeft geen mening.

Bij toerisme in de streek vooral inzetten op... Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

Tot slot werd in het kader van recreatie en toerisme aan invullers gevraagd of zij vinden dat er in het landelijk gebied ruimte moet zijn voor toeristen om te kunnen overnachten. Een meerderheid is het met deze stelling eens (46%) ten opzichte van een derde van de invullers die het niet met de stelling eens is (31%). Eén op de vijf invullers is neutraal en 3% weet het niet of heeft geen mening. Invullers uit Hillegom zijn het vaker met de stelling eens dan invullers uit de andere gemeenten.

In het landelijk gebied moet voor toeristen ruimte zijn om te kunnen overnachten. Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

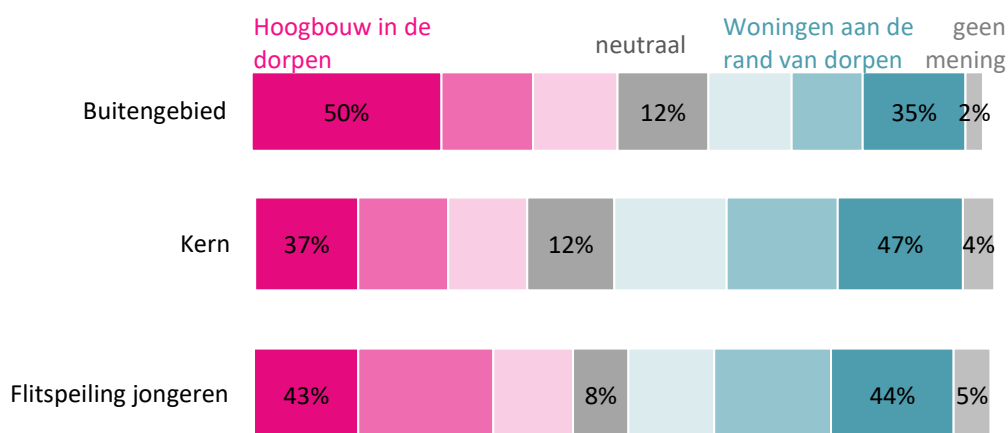
Aantrekkelijk wonen

Ook in de Duin- en Bollenstreek is er steeds meer vraag naar woningen. Zowel invullers van de inwonersconsultatie als jongeren die de flitspeiling invulden werd gevraagd waar nieuwe woningen volgens hen moeten komen: in de vorm van hoogbouw in de dorpen óf in de vorm van nieuwe woningen aan de rand van de dorpen. De antwoorden van de inwoners en de jongeren op deze vraag zijn vergelijkbaar. In beide groepen is er een kleine voorkeur voor nieuwe woningen aan de rand van de dorpen (46% ten opzichte van 38% in de inwonersconsultatie en 44% ten opzichte van 43% in de flitspeiling voor jongeren).

Invullers uit het buitengebied vinden vaker dat er hoogbouw in de dorpen moet komen. Invullers uit de kernen vinden juist vaker dat er nieuwe woningen aan de rand van de dorpen, op bollengrond of in de natuur gebouwd moeten worden.

In de open antwoorden geven invullers aan dat hun mening over hoogbouw afhankelijk is van hoe goed de hoogbouw wordt ingepast en om hoeveel verdiepingen het gaat. Ook zien zij graag een divers aanbod van typen woningen: hoogbouw voor starters en senioren en nieuwe woningen aan de randen van de dorpen voor bijvoorbeeld gezinnen.

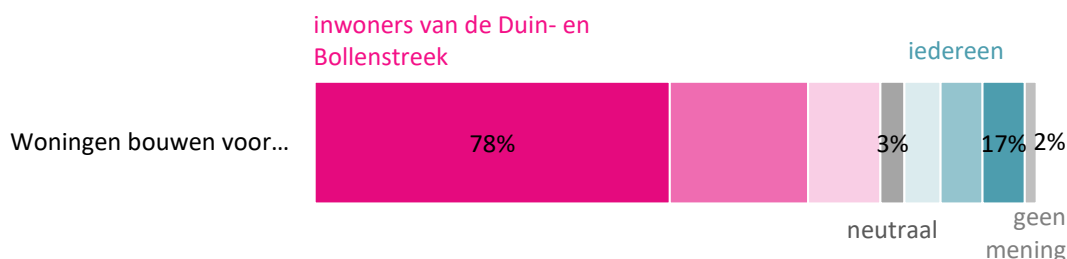
Waar moeten nieuwe woningen volgens u worden gebouwd? Slider zevenpuntschaal (n inwonersconsultatie = 2.854, n flitspeiling = 120)

“Nieuwe 'hoogbouw' binnen de dorpsgrenzen, maar dan wel met een beperkte hoogte!”

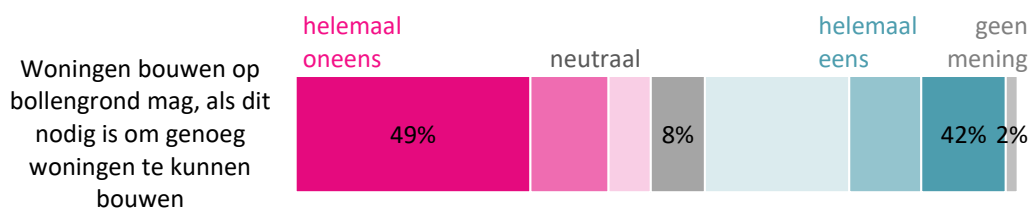
Aan jongeren werden twee aanvullende vragen gesteld. Allereerst werd hen de keuze voorgelegd tussen woningen bouwen voor inwoners van de Duin- en Bollenstreek of voor iedereen. Jongeren kiezen hierbij vaker voor inwoners van de Duin- en Bollenstreek: vier op de vijf jongeren hebben hier voorkeur voor. Aan de andere kant kiest 17% voor woningen voor iedereen. 3% is neutraal en 2% weet het niet of heeft geen mening.

Woningen bouwen voor... Slider zevenpuntschaal (jongerenflitspeiling, n = 120)

Tot slot werd binnen het thema aantrekkelijk wonen aan jongeren gevraagd of zij vinden dat woningen op de bollengrond mogen worden gebouwd als dit nodig is om genoeg woningen te kunnen bouwen. Vier op de tien jongeren zijn het met deze stelling eens, tegenover de helft die het met de stelling oneens is. 8% van de jongeren is neutraal over deze stelling en 2% weet het niet of heeft geen mening.

Woningen bouwen op bollengrond mag, als dit nodig is om genoeg woningen te kunnen bouwen. Slider zevenpuntschaal (jongerenflitspeiling, n = 120)

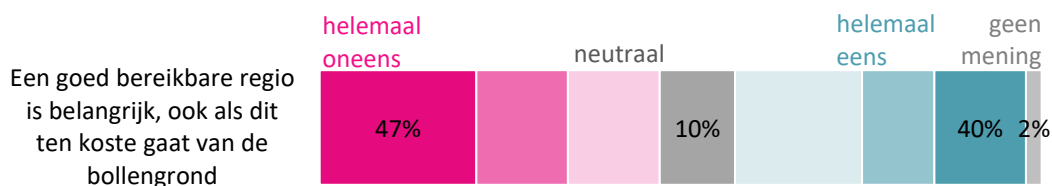

Bereikbare regio

Het laatste thema van de vragenlijst was bereikbare regio. Allereerst werd binnen dit thema aan deelnemers van de inwonersconsultatie gevraagd of zij vinden dat een goed bereikbare regio belangrijk is, ook als dit ten koste gaat van de bollengrond. De meningen van de invullers zijn verdeeld over deze stelling. 40% van de invullers is het met deze stelling eens

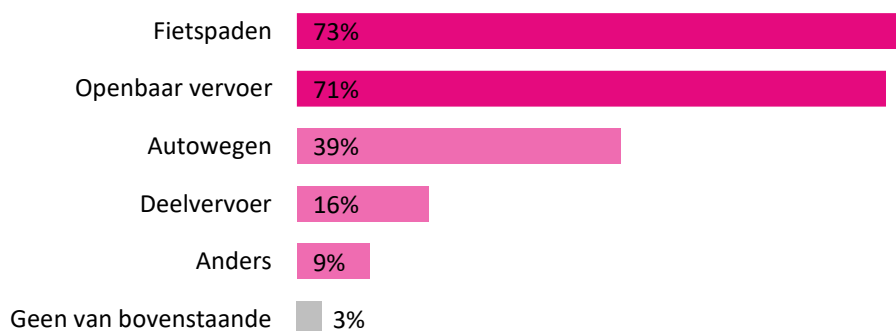
tegenover 47% die het met de stelling oneens is. Invullers uit Lisse en Katwijk zijn het vaker oneens met de stelling dan invullers uit de overige drie gemeenten. Eén op de tien invullers is neutraal over de stelling en 2% weet het niet of heeft geen mening.

Een goed bereikbare regio is belangrijk, ook als dit ten koste gaat van de bollengrond. Slider zevenpuntschaal (inwonersconsultatie, n = 2.854)

Vervolgens werd invullers de vraag voorgelegd waarin zij vinden dat er moet worden geïnvesteerd om de Duin- en Bollenstreek beter bereikbaar te maken. De meerderheid van de invullers kiest daarbij voor fietspaden (73%) of openbaar vervoer (71%). Vooral invullers uit Katwijk en Teylingen kiezen relatief vaak voor fietspaden. Autowegen en deelvervoer zijn minder populaire opties onder de invullers, al wordt autowegen door invullers uit Katwijk wel relatief vaak gekozen.

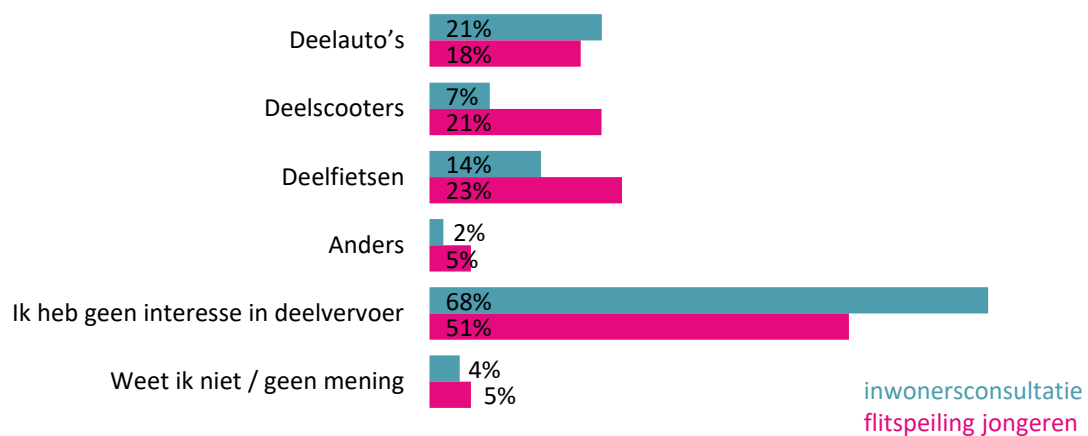
Een goed bereikbare regio kan op meerdere manieren. Waar vindt u dat in moet worden geïnvesteerd? Meerkeuze (inwonersconsultatie, n = 2.854)

"Goede ontsluiting van Bollen en kustgemeenten richting snelwegen, zodat woonkernen ontzien gaan worden."

Deelvervoer is een vorm van vervoer waarbij mensen een vervoersmiddel gebruiken dat niet van henzelf is en dat met meer mensen gedeeld wordt. Aan zowel invullers van de inwonersconsultatie als jongeren is gevraagd van welk deelvervoer zij gebruik zouden willen maken. Onder beide groepen heeft een meerderheid geen interesse in deelvervoer in de Duin- en Bollenstreek (68% van de inwonersconsultatie en 51% van de jongeren die deelnamen aan de flitspeiling). Jongeren zijn wel relatief vaak geïnteresseerd in deelscooters (21%) of deelfietsen (23%). De interesse in deelauto's is vergelijkbaar tussen beide groepen.

Welk deelvervoer zou jij willen gebruiken? Meerkeuze (n inwonersconsultatie = 2.854, n flitspeiling = 120)

Onderzoeksverantwoording

HOOFDSTUK 4

Campagne

De onderzoeken waren in te vullen van 17 september tot 30 september via www.betrokkenduinenbollenstreek.nl

en www.denkmeeduinenbollenstreek.nl.

De vragenlijst heeft onderzoeksbureau Citisens opgesteld in samenwerking met Kuiper Compagnons en de gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen, Katwijk en Noordwijk. Het onderzoek werd op verschillende manieren onder de aandacht gebracht. Zo draaide er gedurende de gehele looptijd van het onderzoek een online campagne op Facebook, Instagram en de kanalen van DPG Media (zoals AD.nl en NU.nl). Ook werd er een ansichtkaart meegestuurd met de huis-aan-huisbladen in Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk. Daarnaast besteedden de vijf gemeenten aandacht aan het onderzoek via de gemeentelijke kanalen.

Boven ziet u de ansichtkaart die werd verstuurd. Aan de linkerkant ziet u een beeld uit de online campagne voor jongeren.

Representativiteit

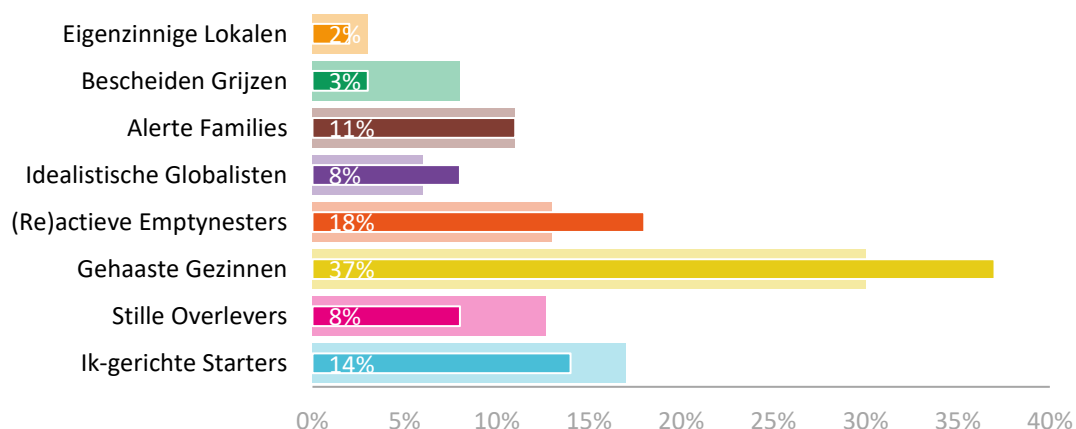
2.970 invullers vulden de vragenlijst van de inwonersconsultatie in. De flitspeiling voor jongeren werd ingevuld door 126 deelnemers. Door middel van verschillende verificatiemethoden werden dubbele invullers en

invullers van buiten de Duin- en Bollenstreek uit de resultaten gefilterd. Dit heeft geleid tot een netto respons van 2.854 invullers voor de inwonersconsultatie en 120 invullers voor de jongerenflitspeiling.

Voor een gebied ter grootte van de Duin- en Bollenstreek betekent dit dat de resultaten van de inwonersconsultatie representatief zijn met een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een foutmarge van 5%. Dit houdt in dat met 95% zekerheid kan worden gezegd dat het werkelijke percentage met 5% boven of onder de gerapporteerde percentages ligt. Dit geldt ook voor de uitsplitsingen op kern en buitengebied en voor de uitsplitsingen van gemeenten Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk. Voor de gemeente Katwijk ligt het aantal invullers iets lager. In dit geval levert dit met een betrouwbaarheidsniveau van 95% een foutmarge van 6%. In het geval van de flitspeiling voor jongeren geldt dat het aantal invullers te klein is om representatieve uitspraken te doen. Deze resultaten kunnen als indicatief worden beschouwd.

Weging

De antwoorden van invullers van de inwonersconsultatie zijn gewogen aan de hand van de betrokkenheidsprofielen van Citisens. De betrokkenheidsprofielen van Citisens bevatten een informatie over de betrokkenheid en het vertrouwen van inwoners en een groot aantal demografische kenmerken zoals leeftijd, inkomen en opleidingsniveau. Wegen aan de hand van deze profielen zorgt ervoor dat de resultaten op deze factoren een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van alle inwoners van de Duin- en Bollenstreek. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de verdeling van de invullers over de profielen (voorgrond), ten opzichte van de verdeling over de streek als geheel (achtergrond). Dit zijn de percentages die gebruikt zijn voor de weging in deze rapportage.

Figuur 1: Verdeling van de betrokkenheidsprofielen voor de invullers van dit onderzoek (voorgrond) en de Duin- en Bollenstreek als geheel (achtergrond).

	Respons %	Duin- en Bollenstreek %
<i>Eigenzinnige Lokalen</i>	2%	3%
<i>Bescheiden Grijzen</i>	3%	8%
<i>Alerte Families</i>	11%	11%
<i>Idealistische Globalisten</i>	8%	6%
<i>(Re)actieve Emptynesters</i>	18%	13%
<i>Gehaaste Gezinnen</i>	37%	30%
<i>Stille Overlevers</i>	8%	13%
<i>Ik-gerichte Starters</i>	14%	17%

Tabel 1: Verdeling van de betrokkenheidsprofielen, invullers en de Duin- en Bollenstreek.

Uitsplitsingen

De resultaten van de inwonersconsultatie zijn in deze rapportage uitgesplitst op de vijf gemeenten van de Duin- en Bollenstreek (Hillegom, Lisse, Teylingen, Katwijk en Noordwijk) en op invullers uit de kernen en het buitengebied. In de tabellen hieronder vindt u de verdeling van de invullers over de verschillende groepen waarnaar is uitgesplitst en de werkelijke verdeling.

	Respons %
<i>Hillegom</i>	23%
<i>Lisse</i>	16%
<i>Teylingen</i>	23%
<i>Katwijk</i>	8%
<i>Noordwijk</i>	30%

Tabel 2: Verdeling invullers inwonersconsultatie over de vijf gemeenten

	Respons %	Inwoners %
<i>Buitengebied</i>	12%	6%
<i>Kern</i>	88%	94%

Tabel 3: Verdeling invullers inwonersconsultatie over buitengebied en de kernen